

unicef

za svako dijete

OSMISLIMO

2025

Za svako dijete

OSMISLIMO

2025

Za svako dijete

„Osmislimo 2025“, naša je vizija za svako dijete
u Bosni i Hercegovini.

Osmišljavamo svijet u kome će svako dijete imati priliku za
jednako ostvarenje prava na zdravlje, obrazovanje, zaštitu i
učešće.

Rezultati i strategije našeg programa za 2021.-2025. u potpunosti
su usklađeni sa Agendom održivog razvoja i Okvirom
Ujedinjenih naroda za saradnju i održivi razvoj 2021.-2025.

Zajedno sa partnerima, nastavićemo pružati podršku Bosni i
Hercegovini u eliminaciji uzroka siromaštva, diskriminacije i
marginalizacije najugroženije djece, sa posebnim fokusom na
djecu koja odrastaju u siromaštvu, djecu etničkih manjina
(posebno Rome), djecu sa teškoćama u razvoju, one koji su
uskraćeni za roditeljsku brigu, djecu izbjeglica, migranata i
tražilaca azila, kao i sve marginalizirane mlade i žene.

Pridruži nam se!

Svako dijete napreduje

Naš fokus

IMUNIZACIJA

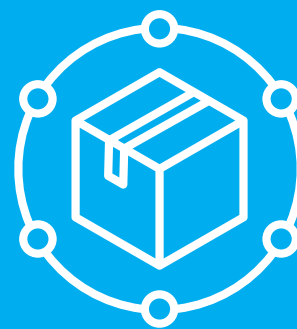
ISHRANA I RANI RAST I
RAZVOJ

MENTALNO ZDRAVLJE
I OKOLIŠ I ZDRAVLJE

Naši rezultati

100% opreme za hladni lanac u svim zdravstvenim ustanovama u Bosni i Hercegovini (BiH) zamijenjeno je opremom, koja zadovoljava najviše svjetske standarde vakcinacije

Podržali smo institute za javno zdravlje u uspostavljanju centralnog skladišta vakcina sa sistemima upozorenja za daljinsku kontrolu temperature, osiguravajući najviše standarde u upravljanju i održavanju vakcina

Usvojeni su i primjenjeni globalni standardi operativnih procedura za efikasno upravljanje vakcinama u svim zdravstvenim ustanovama u BiH

Zajedno sa vlastima smo tokom pandemije COVID-19 uspostavili službe za vakcinaciju koje su doprle do preko 8000 djece

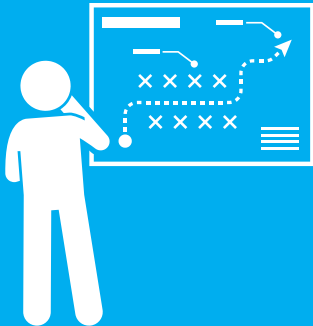
Razvili smo sistem elektronske evidencije imunizacije u Republici Srpskoj koji omogućava analizu podataka o pokrivenosti imunizacijom u realnom vremenu i brzu reakciju nadležnih organa u područjima sa niskim obuhvatom

Podržali smo pružanje usluga podrške za rani rast i razvoj djece u 55 općina u BiH

Preko 500

Preko 6000

zdravstvenih, prosvjetnih i socijalnih radnika obučeno je za detekciju i ranu intervenciju razvojnih poremećaja i za pružanje podrške porodicama

Podržali smo razvoj Multisektorske strategije za rani rast i razvoj u FBiH (Federacija Bosne i Hercegovine) i Programa za rani rast i razvoj u Republici Srpskoj

Ažuriran je Pravilnik o kontinuiranom stručnom usavršavanju zdravstvenih radnika FBiH u oblasti ranog rasta i razvoja koji će treninge o ranom rastu i razvoju učiniti održivim i dijelom sistema

Pomogli smo da preko 1.000 stručnjaka unaprijedi vještine interpersonalne komunikacije u pružanju usluga imunizacije i informisanja porodica

djece izbjeglica i migranata i njihovih porodica koristilo je pedijatrijske usluge i usluge pravilne ishrane, uključujući dojenje, savjetovanje o rastu djece i usluge imunizacije

Inicijativa za vrtiće i škole "Prijatelje zdrave ishrane" doprla je do preko 5.000 djece, roditelja i obrazovnih radnika, unapređujući njihovo znanje o ishrani, prehrambenim navikama i politikama o ishrani u vrtićima i školama

Uvezena je oprema i materijal za vakcine u vrijednosti od preko 1,5 miliona eura u okviru EU4HEALTH mehanizma

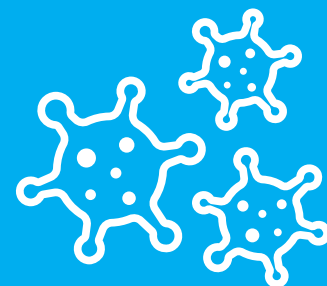
Podržali smo sve centre za mentalno zdravlje u BiH elektronskom opremom (tabletima i telefonima) kao i zaštitnom opremom, kako bi se sa usluge savjetovanja nastavile tokom pandemije COVID-19

Kampanje javnog informisanja doprle su do preko 1,6 miliona ljudi putem različitih platformi (mediji, mobilne aplikacije, štampa, TV)

518 pripadnika vjerskih zajednica su angažovani na promociji imunizacije protiv COVID-19 u svojim zajednicama

Omogućili smo imunizaciju 357 romske djece – najugroženije djece u BiH i razgovarali sa 2294 roditelja (1277 žena) kojima je predstavljena važnost imunizacije

Podržali smo aktivizam mladih u borbi protiv zagađenja vazduha, organizujući radionice u pet opština, uz učešće 655 mladih ljudi (51% žena)

Naš izazov

32%

djece u BiH nije u potpunosti vakcinisano i taj broj raste, dok je samo 4% djece Roma prošlo je puni program imunizacije

10%

djece je neuhranjeno, a 17% djece ima prekomjernu težinu

19%

majki isključivo doji bebe do navršenog šestog mjeseca života

27 naspram 1000

Smrtnost djece Roma mlađe od pet godina je 27 naspram 1.000 živorođenih

Vodeći poremećaji mentalnog zdravlja su anksiozni poremećaji i reakcije na teški stres i poremećaji prilagođavanja; podaci pokazuju porast zahtjeva za uslugama psihosocijalne podrške

Procjenjuje se da svake godine 3.300 ljudi u BiH prerano umre od izloženosti zagađenju zraka (9% svih smrtnih slučajeva), a djeca su značajno više pogođena zbog nerazvijenog kapaciteta pluća

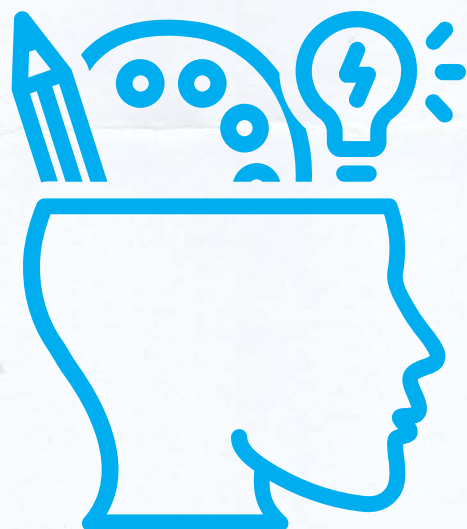
Svako dijete uči

Naš fokus

RANI RAST I RAZVOJ

**KVALITETNO I INKLUZIVNO
OBRAZOVANJE**

**RAZVOJ VJEŠTINA
ADOLESCENATA I MLADIH**

Naši rezultati

Doprinijeli smo napretku u obrazovnim politikama u saradnji sa UNESCO-om: Sva ministarstva obrazovanja/prosvjete i nadležne institucije prihvatile su Izjavu opredijeljenosti za transformaciju obrazovanja 2022.

Obezbijedili smo kompjutersku opremu za 30.000 učenika u BiH

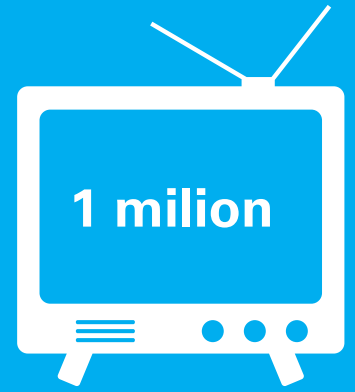

Izvršili smo mapiranje pristupa internet konekciji i IKT (Informacija, komunikacija i tehnologija) resursima u svim osnovnim i srednjim školama u BiH, a koje je dostupno na globalnoj GIGA mapi

U partnerstvu sa Organizacijom za ekonomski razvoj i saradnju (OECD) provedena je Revizija ocjenjivanja i evaluacije u obrazovanju u BiH, s ciljem poboljšanja ocjenjivanja učenika, ocjenjivanja nastavnika i evaluacije škola i sistema

Producirali smo TV serijal “Klinci naučnici” za djecu predškolskog uzrasta, sa preko 1 milion pregleda

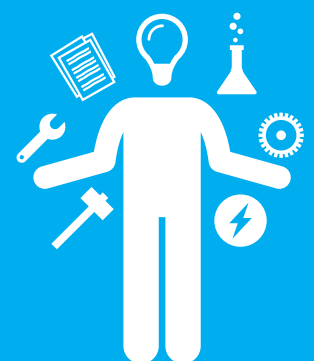
Doprinijeli smo razvoju i akreditaciji nastavnih planova i programa za jačanje pedagoško-digitalnih kompetencija nastavnika i stvaranju prve univerzitetske platforme za samostalno učenje i stručno usavršavanje nastavnika

Podržali smo uvođenje intervizijske metode za podršku nastavnicima u 8 kantona FBiH, te u RS i Brčko Distriktu

Više od 600 adolescenata i mladih razvilo je svoje vještine kroz UNICEF-ove programe s fokusom na digitalne, poduzetničke i ekološke vještine

Podržali smo izradu Smjernica za online i kombinirano učenje u BiH

Podržali smo uvođenje rane intervencije kao i stručne obuke za odgajatelje kako bi se djeci sa teškoćama u razvoju i njihovim porodicama pružila što kvalitetnija podrška

Od 2021. godine, preko 3000 djece izbjeglica i migranata prošlo je programe formalnog i neformalnog obrazovanja

Naš izazov

41.6%

Najniža stopa pohađanja predškolskog odgoja za djecu 3-5 godina u Evropi (41.6%) Svega 0,5% djece iz ruralnih sredina i 2% djece iz porodica sa nezaposlenim roditeljima pohađa predškolske ustanove

manje od **2%**

djece Roma i 2% djece sa teškoćama u razvoju pohađa predškolsko obrazovanje

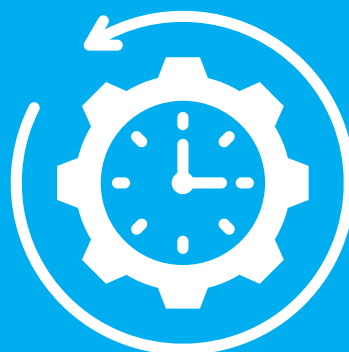
Samo **69%**

djece Roma pohađa osnovno, a tek 23% srednjoškolsko obrazovanje

Preko **50%**

učenika od 15 godina je funkcionalno nepismeno iz matematike, čitanja i prirodnih nauka

Još uvijek se koriste zastarjeli propisi za određivanje stepena invaliditeta djece prilikom procjene djece sa teškoćama u razvoju

Neadekvatnost modaliteta finansiranja i nedostatak propisa za škole sa ograničenim kapacitetima, internet konekcijom, infrastrukturom, asistivnom tehnologijom, kao i neadekvatnim praksama upravljanja elektronskim i električnim otpadom

Neusklađenost između obrazovnog sistema i potreba tržišta rada

**Svako dijete je sigurno
od nasilje i zlopotrebe**

Naš fokus

DEINSTITUCIONALIZACIJA I
PROMOCIJA BRIGE U ZAJEDNICI
I PORODICI

PRAVDA ZA DJECU

NASILJE NAD DJEVOJČICAMA I
DJEČACIMA

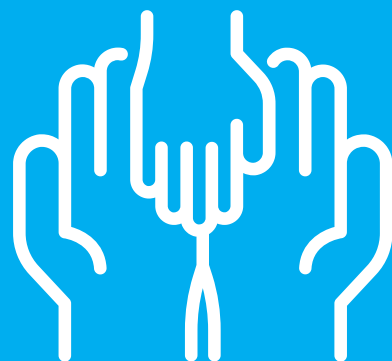
Naši rezultati

Podržali smo vlasti u izradi i donošenju zakonodavstva za jačanje zaštite djece; **Porodični zakon RS 2022 i Strategija dječije zaštite u FBiH i RS 2023–2027**

Uspostavljen je sistem profesionalnog hraniteljstva, uključujući obuku u hraniteljstvu i edukaciju stručnjaka u centrima za socijalni rad, od čega je korist imalo više od 440 hraniteljskih porodica i 570 djece

Doprinijeli smo jačanju sistema pravde za djecu, pri čemu su mjere preusmjeravanja djece u sukobu sa zakonom dostupne u 89 općina u BiH, dok je 75% tužilaštava primijenilo mjere preusmjeravanja u 2020. Godini. Godišnje više od 1.000 djece počinitelja i žrtava/svjedoka zločina dobije specijalizovanu psihološku podršku

Visoko sudsko i tužilačko vijeće usvojilo je Minimalne standarde za opremanje i korištenje prostorija za ispitivanje, prilagođene djeci, a uz podršku UNICEF-a opremljeno je 17 pravosudnih institucija

Godišnje se dopre do 150.000 djece kroz program sekundarne prevencije u školama koji je usmjeren na djecu u riziku, poboljšavajući njihov pristup uslugama obrazovanja, socijalnoj zaštiti i zdravstvenim službama

Pristup djece zaštiti, obrazovanju i zdravstvenim uslugama poboljšan je u 80 opština koje su usvojile protokol mehanizma upućivanja (64 u RS, 16 u FBiH) kroz program sekundarne prevencije i opštinske standardne operativne procedure za smanjenje rizika od katastrofa

5.518 djece (2.672 djevojčica) direktno je dobilo usluge psihosocijalne podrške i podrške mentalnom zdravlju kroz lično, telefonsko i online savjetovanje

Dodatnu obuku prošlo je preko 300 stručnjaka za pružanje usluga mentalnog zdravlja djeci i njihovim porodicama u 40 lokalnih zajednica u BiH

10.000 djece migranata, tražilaca azila i izbjeglica dobilo je kvalitetnu podršku u oblasti zaštite djece, kroz individualni pristup slučajevima, pravne informacije, kao i psihosocijalnu podršku

Naš izazov

1000

Više od 1.000 djece živi u institucijama

Tokom 2022. godine, više od 40 djece bilo je u pritvoru

3000

Preko 3.300 djece se nađe pred sudom svake godine, a pravosudni sistem još nije dovoljno osnažen za pružanje usluga prilagođenih djeci

Djeca migranti, tražioci azila i izbjeglice isključeni su iz lokalnog sistema zaštite djece, a posebno djeca bez pratnje, koja nemaju pristup odgovarajućoj skrbi

Procjenjuje se da je skoro 3.000 djece bilo izloženo roditeljskom zanemarivanju ili zlostavljanju, skoro 4.000 socijalnom zanemarivanju, a 49 djece je bilo potencijalna žrtva trgovine ljudima

Podaci o nasilju nad djecom u BiH su ograničeni

Socijalne službe nemaju dovoljno ljudskih resursa i budžeta za pružanje osnovnih usluga za djecu

**Svako dijete ima
jednake prilike u životu**

Naš fokus

**MONITORING PRAVA DJECE I
PRIKUPLJANJE PODATAKA O
DJECI**

**SISTEMI SOCIJALNE ZAŠTITE
I INKLUZIJE PRILAGOĐENI
DJECI**

**LOKALNA UPRAVA U FUNKCIJI
SOCIJALNE ZAŠTITE I INKLUZIJE**

Naši rezultati

Podržali smo Federalno ministarstvo rada i socijalne politike u izradi Zakona o podršci porodicama s djecom koji po prvi put obezbjeđuje jednake novčane naknade za svu djecu u FBiH

Podržali smo FBiH i RS u izradi Strategije socijalne i dječije zaštite 2023 -2030

Podržali smo reformu procjene dječijeg invaliditeta u skladu s Međunarodnom klasifikacijom funkcionisanja (ICF)

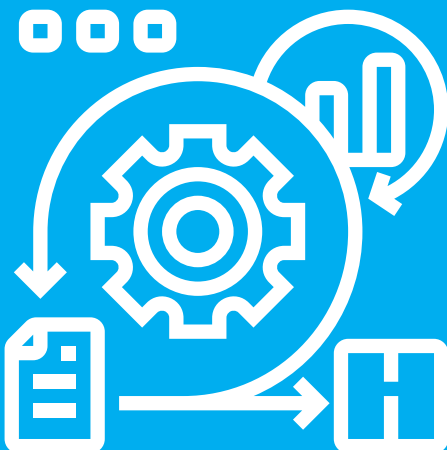
U saradnji sa relevantnim partnerima i akademskim krugovima, osmislili smo i implementirali lokalni model socijalne zaštite u slučaju katastrofa u 19 opština

U saradnji sa 58 općina i gradova u BiH, pomogli smo uspostavljanje sistema upućivanja djece i međusektorske podrške, te socijalnih usluga za porodice s djecom, od kojih je većina sada održiva kroz lokalne budžete

Omogućili smo zapošljavanje 66 korisnika socijalne zaštite iz najugroženijih porodica sa djecom, u 10 opština kroz šeme socijalnog preduzetništva. Kroz direktnu podršku i obuku, 185 korisnika socijalne zaštite, unaprijedilo je svoje vještine potrebne za zapošljavanje

Razvijene su 3 Studije ulaganja za djecu uzrasta od rođenja do 6 godina, sa fokusom na zdravlje, predškolsko obrazovanje i socijalnu zaštitu, čime smo vlastima u BiH pružili uvjerljive dokaze o ekonomskom povratu ulaganja u djecu

Naš izazov

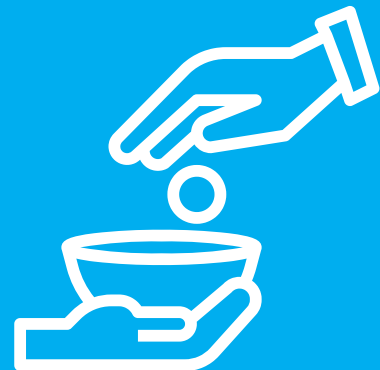

Nedostatak novijih i sveobuhvatnijih podataka o dječijem siromaštvu, kao i provođenje redovnih analiza efekata novčanih naknada i usluga socijalne zaštite smanjenje dječijeg siromaštva kako bi se adekvatnije planirale javne politike i finansijska izdvajanja u socijalnoj zaštiti

Nedostatak izdvojenih podataka o siromaštvu djece podstiče potrebu za ažurnijim i redovnijim mjerenjima

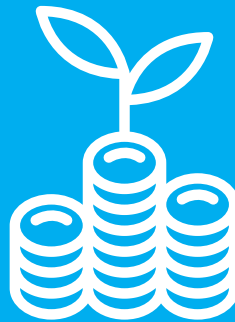
Djeca su izložena većoj stopi siromaštva od opšte populacije (30,6% u 2011. godini u poređenju sa 23,4% ukupne populacije)

**BiH je zemlja
brzostareće
populacije, kako zbog
niskog nataliteta,
tako zbog velike
stope odlaska mladih**

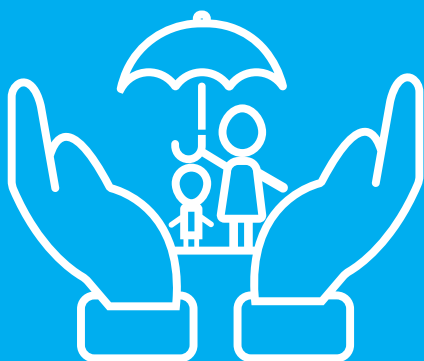
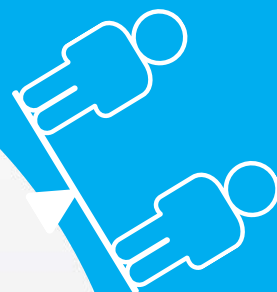
**Usmjeravanje i
adekvatnost dječijih
novčanih naknada treba
unaprijediti, uključujući
krizne situacije, kako bi
se osiguralo dosezanje
do najugroženijih**

**Djeca sa teškoćama
u razvoju su među
najviše
obespravljenom i
najviše isključenom
djecom u državi**

Porodice iz ruralnih područja, romske porodice, porodice sa djecom sa teškoćama u razvoju su izložene višoj stopi siromaštva, socijalnoj, rodnoj i geografskoj isključenosti, lošijem zdravlju ili pothranjenosti, neodgovarajućem kvalitetu obrazovanja, te negativnim posljedicama klimatskih promjena

Dječiji dodatak često nije praćen adekvatnim uslugama socijalne zaštite i podrške porodicama

Lokalnim samoupravama nedostaju modeli za uključivanje djece i porodica u programe društvenih inovacija, moderno planiranje grada, kreativan dijalog s donosiocima odluka i pouzdane mogućnosti za oblikovanje inkluzivnih zajednica koje odgovaraju njihovim potrebama

A SADA ZAMISLIMO DA 2025. GODINE

Zdravstvene vlasti i službe pružaju kvalitetne i inkluzivne usluge imunizacije, rane detekcije i intervencije, te promoviraju značaj zdrave ishrane za **SVAKO DIJETE**

Obrazovne vlasti i institucije pružaju kvalitetno, inkluzivno obrazovanje, koje omogućava adekvatne ishode i razvoj vještina potrebnih za 21. vijek **ZA SVAKO DIJETE**

Vlasti i pružaoci usluga u oblasti dječije zaštite pružaju inkluzivnu i sveobuhvatnu zaštitu od nasilja, zlostavljanja i iskorištavanja **ZA SVAKO DIJETE**

Vlasti i pružaoci usluga u domenu socijalne zaštite pružaju sveobuhvatan i na dokazima zasnovan odgovor smanjenju siromaštva i postizanju socijalne inkluzije za **SVAKO DIJETE**

Pruža se posebna pažnja ostvarenju prava djece Roma, djece sa teškoćama u razvoju, djece bez roditeljskog staranja i djece migranata, izbjeglica i tražilaca azila, kao i djece izložene krizama, katastrofama i posljedicama zagađenosti i klimatskih promjena

KAKO BISMO TO OSTVARILI, MI ĆEMO

- Nastaviti održavanje hladnog lanca i uspostavljanje centralizovanog sistema za monitoring temperature za skladišta vakcina u svim zdravstvenim ustanovama
- Podržati razvoj i provođenje strategija i planova za unaprijeđen proces imunizacije, zdrave ishrane i integrirane usluge ranog rasta i razvoja
- Uspostaviti digitalizaciju podataka o imunizaciji širom države
- Nastaviti sa integracijom usluga ranog ranog razvoja u zdravstvenim, obrazovnim i socijalnim sistemima
- Raditi s donosiocima odluka, vlastima i zajednicama na poboljšanju prakse ishrane kako bi stvorili zdravije i produktivnije društvo
- Unaprijediti sistem pružanja podrške mentalnom zdravlju djeci i porodicama u svim sektorima
- Angažovati i inspirisati mlade i donosiocce odluka da deluju na poboljšanju zdravlja i životne sredine sa fokusom na zagađenje vazduha
- Podržati izvođenje studija izvodljivosti, procjene, zakonski okvir i inovativne modele kvalitetnih i inkluzivnih usluga za djecu
- Podržati inovacije u učionicama, poput digitalne transformacije i podrške učiteljima i nastavnicima
- Podržati vlasti u obezbjeđivanju pristupa sigurnom internetu i informacijama za svako dijete

● Zagovarati planiranje budžeta, zasnovano na dokazima i olakšavati javno-privatna partnerstva za IKT resurse škola

● Podržati obrazovne vlasti u uvođenju programa kontinuiranog stručnog usavršavanja nastavnika usmjerenih na pedagoško-digitalne kompetencije

● Zagovarati planiranje na osnovu dokaza za povećanje upisa djece u predškolske ustanove

● Podržati poboljšanje kvaliteta obrazovanja i brige u ranom djetinjstvu

● Predstaviti novi pristup personaliziranog i adaptiranog učenja u učionicama i van njih

● Podržati razvoj i provođenje zakonskih okvira i unapređenje podrške na nivou zajednice i porodice kako bi svako dijete odrastalo u porodicnom okruženju

● Unaprijediti pristup djece pravosudnom sistemu, uključujući djecu u građanskim i upravnim postupcima, djecu žrtve i svjedoke i djecu u kontaktu sa zakonom.

● Podržati poboljšanje struktura, funkcija, te preventivnih i službi podrške djeci i porodicama u riziku i potrebi za dodatnom dječijom zaštitom

● Povećati svijest o pravima djece i javno zahtijevati ispunjenje prava svakog djeteta da napreduje, uči, bude zaštićeno i uključeno

- **Prioritizirati pitanje siromaštva djece i daljeg proširenja dječijih novčanih naknada i usluga koje podržavaju smanjenje siromaštva, uključujući period u toku i nakon krize**

- **Unaprijediti javne finansije za djecu kako bi se osiguralo da se ulaganja u djecu tretiraju kao prioritet prilikom dodjele javnih budžeta**

- **Unaprijediti procjenu dječijeg invaliditeta i reformu upućivanja, usmjerenu na socijalnu i funkcionalnu procjenu djece sa teškoćama u razvoju i pružanje koordinisanih odgovora socijalnih usluga i djetetu i porodici u cjelini**

- **Osnažiti odgovor lokalnih vlasti kroz integrisani model usluga socijalne zaštite i inkluzije, zasnovan na dokazima o potrebama najugroženijih porodica sa djecom, kroz planiranje i procese raspodjele lokalnih budžeta**

- **Omogućiti učešće i angažovanje djece, adolescenata i zajednica, tokom svih intervencija**

Osimislino 2025 je mapa puta za ostvarenje vizije Agende 2030 i svijeta u kome niko ne zaostaje za drugima

Naše strategije

- Planiranje široko primjenjivih rješenja
- Rodna ravnopravnost kroz sve intervencije
- Zajedništvo u partnerstvima i resursima
- Osiguravanje javne i systemske podrške našem radu
- Uspostavljanje partnerstava sa biznis sektorom
- Inovativan pristup intervencijama
- Zajedništvo agencija Ujedinjenih naroda
- Oslanjanje na moć dokaza

Naš oslonac

- Odgovoran, transparentan i predan rad
- Fokus na rezultate, efikasnost i efektivnost
- Kvalifikovano osoblje
- Siguran i sveobuhvatan sistem informacija i podataka

Odgovornost

Briga

Održivost

**Naše
vrijednosti**

Poštovanje

Povjerenje

Integritet

unicef

za svako dijete

PRIDRUŽI NAM SE!

www.unicef.ba

